

Andrzej Malinowski

Wpływ efektu CNN na odbiór wydarzeń w Kosowie i przygotowania NATO do wojny z Jugosławią w 1999 roku

Media – Kultura – Komunikacja Społeczna 5, 219-227

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Andrzej Malinowski

Wpływ efektu CNN na odbiór wydarzeń w Kosowie i przygotowania NATO do wojny z Jugosławią w 1999 roku

Słowa kluczowe: Bałkany, Kosowo, Jugosłavia, interwencja USA 1999, CNN

Key words: the Balkans, Kosovo, Yugoslavia, 1999 USA intervention, CNN

Pojawienie się nowoczesnych środków przekazu spowodowało dostęp do coraz większej liczby potencjalnych odbiorców. Wraz z wydarzeniami z pierwszej wojny w Zatoce Perskiej (1990–1991) system i zasięg informacji dostarczanych do odbiorców uległ znacznej modernizacji. Działania zbrojne można było śledzić z bezpiecznego i cichego zacisza domowego, oddalonego od pola walk o setki, a nawet tysiące kilometrów. Od tamtego czasu mamy do czynienia z tak zwanym efektem CNN. Jak potężny był, i jest, jego zasięg świadczy fakt, że prezydent USA, George H.W. Bush, stwierdził pewnego razu, że telewizja CNN przekazuje mu więcej wiadomości niż centrala wywiadowcza CIA¹.

Czym jest efekt CNN? Według definicji Stevena Livingstona to wpływ globalnych *real-time* mediów na dyplomację i politykę zagraniczną państwa². Z kolei Joseph S. Nye Jr. określa go jako wpływ informacji broadcastingowych i krótkich, periodycznych doniesień na kształtowanie opinii publicznej w demokratycznych społeczeństwach³. Obie definicje podkreślają rolę nowoczesnej technologii w kreowaniu postaw współczesnego świata i polityki międzynarodowej. Niniejszy artykuł ma na celu ukazanie fenomenu efektu CNN odnośnie wydarzeń w Kosowie w latach 1998–1999.

Wraz z podpisaniem pokoju w Dayton (1995 rok), kończącego wojnę w byłej Jugosławii, zainteresowanie zachodnich mediów wydarzeniami rozgrywanymi się w tej części Europy uległo znacznemu osłabieniu. W latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia uwagę czwartej władzy pochłaniały kolejne konflikty i wojny rozgrywane się na świecie. Jednakże w marcu 1998 roku Półwysep Bałkański powrócił na pierwsze strony gazet

¹ F. Stech, *Winning CNN Wars*, „Parameters 24” 1994, nr 3, s. 38.

² S. Livingstone, *Clarifying the CNN Effect: An Examination of Media Effects According to Type of Military Intervention*, Research Paper R-18, Harvard 1997, s. 2.

³ Wypowiedź byłego asystenta sekretarza stanu Josepha S. Nye’a, opublikowana w: *Nato Online Library*, [online] <<http://www.nato.int/docu/review/1999/9904-03.htm>>, dostęp: 15.08.2005.

i coraz częściej pojawiał się w newsach telewizyjnych. Stało się to za sprawą wydarzeń w Drenicy⁴, w serbskiej prowincji Kosowo.

Wydarzenia w Kosowie, począwszy od 1998 roku, stały się dla wielu osób mających związek z masową informacją wysmienitą okazją do narzucania swojego punktu widzenia opinii publicznej, a dla rządów poszczególnych państw – do realizacji celów politycznych. Już pobieżna analiza tego zjawiska pozwala bez większych problemów wskazać, komu najbardziej zależało na nagłośnieniu konfliktu serbsko-albańskiego. Prym wiódł w tym rząd Stanów Zjednoczonych i tak zwane amerykańskie opiniotwórcze media telewizyjne.

Cztery główne amerykańskie stacje telewizyjne, czyli American Broadcasting Company (ABC), Columbia Broadcasting System (CBS), National Broadcasting Company (NBC) i Cable News Network (CNN) kreowały obraz sytuacji w Kosowie i wpływały na opinie milionów telewidzów na całym świecie. Główne wiadomości wieczorne w ABC, CBS i NBC trwały 30 minut, a CNN 60 minut⁵. Poniżej, począwszy od 1 stycznia 1998 roku i skończywszy na 20 marca 1999 roku, czyli tydzień przed rozpoczęciem nalotów NATO na Jugosławię, wyszczególniono czas poświęcony na omawianie kwestii bezpośrednio związanych z kryzysem w Kosowie (tabela 1).

Tabela 1

Czas poświęcony na omawianie kwestii bezpośrednio związanych z kryzysem w Kosowie przez główne amerykańskie stacje telewizyjne: ABC, CBS, NBC i CNN

Kolejne tygodnie (początek tyg.)	Poświęcony czas (w minutach)
1 marca 1998 roku	34 1/2
8 marca	40 1/3
15 marca	25 1/3
22 marca	3
29 marca	3 1/2
5 kwietnia	–
12 kwietnia	–
19 kwietnia	3 1/2
26 kwietnia	9 1/6
3 maja	2/3
10 maja	3 1/2
17 maja	1 1/6
24 maja	–
31 maja	11 1/3

⁴ Sprawa dotyczyła akcji policji serbskiej przeciw bojownikom Armii Wyzwolenia Kosowa, podczas której to akcji zginęło 29 Albańczyków. Szerzej zob. M. Waldenberg, *Rozbicie Jugosławii. Jugosłowiańskie lustro międzynarodowej polityki*, Warszawa 2005, s. 263, 264.

⁵ Vanderbilt Television News Archive, [online] <<http://tvnews.vanderbilt.edu/tvnprocessquery.pl?SID=20091129477264404&code=tvn&Quick=kosovo>>, dostęp: 27.06.2009.

7 czerwca	43 1/2
14 czerwca	49 1/3
21 czerwca	4 1/6
28 czerwca	7 1/2
5 lipca	9 1/3
12 lipca	5 5/6
19 lipca	1 1/2
26 lipca	7 1/6
2 sierpnia	17
9 sierpnia	–
16 sierpnia	–
23 sierpnia	5/6
30 sierpnia	1/3
6 września	2 2/3
13 września	12 1/3
20 września	21
27 września	61 1/6
4 października	85 1/3
11 października	88
18 października	8 1/2
25 października	31 1/2
1 listopada	–
8 listopada	–
15 listopada	–
22 listopada	2 2/3
29 listopada	7 1/3
6 grudnia	–
13 grudnia	5 5/6
20 grudnia	5 5/6
27 grudnia	4 1/2
3 stycznia 1999 roku	3 2/3
10 stycznia	9 1/2
17 stycznia	57 5/6
24 stycznia	34 1/6
31 stycznia	42 2/3
7 lutego	21
14 lutego	86 1/3
21 lutego	60 1/6
28 lutego	17 5/6
7 marca	29 5/6
14 marca	79 2/3

Źródło: B. Bahador, *The CNN Effect in Action. How the News Media Pushed the West toward War in Kosovo*, New York 2007, s. 78, 79.

Można wysunąć na pierwszy plan sześć głównych wydarzeń⁶, którym poświęcono najwięcej uwagi: 1) wydarzenia w Drenicy na przełomie lutego i marca 1998 roku; 2) operacja NATO pod kryptonimem „Determined Falcon”, obejmująca ćwiczenia sił powietrznych w pobliżu granic z Republiką Jugosławii w połowie czerwca 1998 roku⁷; 3) wydarzenia w Gornje Obrinje 26 września 1998 roku; 4) masakra w Račaku 15 stycznia 1999 roku⁸; 5) konferencja w Rambouillet⁹; 6) wydarzenia dyplomatyczne z tygodnia poprzedzającego naloty NATO na Jugosławię.

Dziennikarze skwapliwie skorzystali z możliwości nagłośnienia wydarzeń w Kosowie i mimo wysiłków władz jugosłowiańskich przekazywali kontrowersyjne i budzące emocje relacje ze strefy konfliktu. Szczególnie chętnie w relacjach medialnych brali udział członkowie Armii Wyzwolenia Kosowa (AWK), licząc na umiędzynarodowienie swojej walki o wyzwolenie Kosowa oraz zdając sobie sprawę z tego, jak poważną bronią są media we współczesnym świecie.

Pośród owych sześciu wydarzeń trzy – Drenica, Gornje Obrinje i Račak – wysunęły się na plan pierwszy pod względem poświęconego im czasu antenowego oraz wywołanego u widzów szoku. Krótka analiza tych zagadnień pozwoli na ukazanie wpływu mediów na postrzeganie przez odbiorców świata, w którym przyszło nam żyć.

28 lutego 1998 roku w rejonie Drenicy, regionie kontrolowanym przez AWK, w wyniku starcia zginęło czterech policjantów serbskich. W odpowiedzi na ten atak, 28 lutego i 1 marca, specjalne oddziały serbskiej policji i armii jugosłowiańskiej przeprowadziły akcję zbrojną, podczas której zginęło 24 Albańczyków, w tym 10 członków rodziny Ahmeti, która należała do założycieli AWK. W czasie akcji aresztowano pięciu Albańczyków, zarekwirowano duże ilości broni i materiałów wybuchowych¹⁰.

Drugie starcie, w pobliżu wioski Prekaz, siedziby dowództwa AWK, rozpoczęło się 5 marca i trwało przynajmniej dwa dni. Zginęło wówczas 51 członków rodziny Jashari. Głowa klanu, Adem Jashari, był jednym z założycieli AWK i przez wiele lat ukrywał się przed serbskim wymiarem sprawiedliwości¹¹.

Natychmiast po tym wydarzeniu władze serbskie szczelnie zablokowały cały teren i zakazały wstępu wszystkim dziennikarzom. W pierwszych godzinach wszelkie informacje pochodziły od ludzi, którzy zdołali uciec

⁶ Główne wydarzenia to te, którym poświęcono przynajmniej 40 minut wieczornego czasu antenowego.

⁷ Zob. [online] <<http://www.cnn.com/WORLD/Europe/9806/15/nato.kosovo.on>>, dostęp: 19.06.2006.

⁸ Szerzej zob. M. Waldenberg, dz. cyt., s. 279–283.

⁹ Konferencja w Rambouillet zaczęła się 6 lutego i trwała do 23 lutego 1999 roku, kiedy to została przerwana bez podpisania żadnego porozumienia.

¹⁰ *Clashes in Kosovo Leave at Least 22 Dead*, w: CNN Interactive, [online] <<http://www.cnn.com/WORLD/9803/05/kosovo.pm/index.html>>, dostęp: 20.06.2006.

¹¹ *Serbs Say Kosovo Guerrilla Leader Killed in Crack Down*, [online] <<http://www.cnn.com/WORLD/9803/06/>>, dostęp: 20.06.2006.

z miejsca walk. Naocznych świadków dziennikarze odnaleźli w pobliżu góry Cicevicia. Innych informacji dostarczyła telewizja serbska¹². Kolejne wiadomości docierały za pośrednictwem dziennikarzy, którzy 8 marca, dzięki pozwoleniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, znaleźli się w zakazanej strefie, by na własne oczy zobaczyć „terrorystów drenickich”. Miał to być, według władz serbskich, sygnał ostrzegawczy dla wszystkich, którzy w przyszłości chcieliby złamać prawo. Jednakże dziennikarze, zamiast mówić o sukcesie, skierowali uwagę widzów na zniszczone domy i przerażoną ludność. Jedna z albańskich gazet po otrzymaniu fotografii z Prekaza natychmiast umieściła je w Internecie¹³.

W ciągu tygodnia od otrzymania zdjęć z Drenicy amerykańskie stacje telewizyjne wyemitowały 22 historie związane z tymi wydarzeniami. Każda z nich przedstawiała inny punkt widzenia (por. tabela 2). Połowa wypowiedzi odnosiła się do obu stron konfliktu, ponad 40% faworyzowało stronę albańską, a tylko jedna historia przedstawiała serbski punkt widzenia. Na tym etapie konflikt w Kosowie był czymś nowym, zarówno dla samych dziennikarzy, jak i dla opinii publicznej na Zachodzie, dlatego też przeżywały wówczas raczej obiektywne opinie. Z akcentem na raczej – gdyż, z drugiej strony, reżim Miloševicia był ciągle krytykowany na zachód od Belgradu, a mass media doszukiwały się często bliskiej paraleli między wydarzeniami w Bośni a tym, co działo się w Kosowie¹⁴.

Tabela 2

Punkty widzenia przyjmowane przez amerykańskie stacje telewizyjne w ciągu tygodnia od otrzymania zdjęć z Drenicy

Punkt widzenia	Ilość historii	Procent relacji
Proalbański	9	41,0
Proserbski	1	4,5
Obie strony	11	50,0
Neutralny	1	4,5
Ogółem	22	100,0

Źródło: B. Bahador, *The CNN Effect in Action...*, s. 82.

Drugie zdarzenie związane było z zajściami we wsi Gornje Obrinje, które miały miejsce 26 września 1998 roku. Doszło do nich na zakończenie letniej ofensywy policji i wojska serbskiego skierowanej przeciwko AWK. W wyniku tej i kilku innych akcji w pobliskich wioskach zginęło 36 cywi-

¹² B. Bahador, *The CNN Effect on Western Policy before the Kosovo Intervention*, Canterbury 2006, s. 35, [online] <<http://www.time.com/time/europe/timetrails/serbia/sr980316.html>>, dostęp: 20.06.2007.

¹³ *Serb Attack on Prekaz Continues Unabated*, „Kosova Daily Report” 1363, Prishtina, 6 March 1998, [online] <<http://www.hri.org/news/balkans/kosova/1998/98-03-06.ksv.html#10>>, dostęp: 17.06.2008.

¹⁴ G. Wolfsfeld, *Media and Political Conflict: News from the Middle East*, Cambridge 1997, s. 50.

łów albańskich, w tym kobiety, starcy i dzieci. Atak ten był odwetem za śmierć 136 serbskich żołnierzy, zabitych kilka dni wcześniej przez członków AWK¹⁵.

Gdy Serbowie opuścili wioskę, dzień później na miejsce powrócili ci, którym udało się uniknąć śmierci. 29 września do wsi przybyli międzynarodowi dziennikarze i rzecznicy praw człowieka w celu sporządzenia dokumentacji o minionych wydarzeniach. Przez następne kilka dni w wiadomościach telewizyjnych emitowanych na Zachodzie dominowały obrazy z tej masakry, a wywiady udzielane przez pozostałych przy życiu wywierały ogromne wrażenie na widzach.

Dla kosowskich Albańczyków masakra w Gornje Obrinje była kolejnym dowodem na brutalność Serbów, chcących za wszelką cenę podporządkować sobie ludność albańską. Ich opinia pokrywała się w całości z wersją lansowaną przez państwa zachodnie. Z kolei Serbowie tłumaczyli, że był to rezultat wcześniejszych walk z AWK, z ręki której również ginęli Serbowie. Poza tym w oficjalnych wystąpieniach serbskich polityków podkreślano fakt, że media zachodnie prowadzą kampanię mającą na celu zdyskredytowanie narodu serbskiego¹⁶.

W tygodniu po pierwszych informacjach o zajściach w Gornje Obrinje ponownie ABC, CBS, NBC i CNN wyemitowały 22 historie ludzi z tego rejonu. Tym razem wyniki były druzgocące dla społeczności serbskiej. Nie odtworzono żadnej historii opowiedzianej przez Serbów, natomiast aż 17 było albańskich, co wskazywało na 77% sympatii proalbańskich. Na uwagę zasługuje fakt, że tylko trzy historie starały się być w miarę neutralne¹⁷.

Račak w pewnym sensie stał się symbolem bezwzględnej dyskryminacji ludności albańskiej. Taki pogląd funkcjonuje w obiegowej opinii po dzień dzisiejszy. Jaki wpływ na taki stan rzeczy miały media? Jak to się stało, że po 10 miesiącach relacji na temat wydarzeń w Kosowie aż 86% społeczeństwa amerykańskiego deklarowało nastawienie proalbańskie?

8 stycznia 1999 roku członkowie AWK, niedaleko wioski Suva Reka leżącej 50 km na południe od Prisztiny, zniszczyli serbski pojazd opancerzony. W wyniku przeprowadzonej przez nich akcji zginęło trzech policjantów, czterech kolejnych i dwóch cywilów zostało rannych, a ośmiu jugosłowiańskich żołnierzy wzięto do niewoli¹⁸. Dzień później w takiej samej zasadce zginął jeden policjant serbski. Po tych wydarzeniach siły jugosłowiańskie otoczyły Stimlje, miasto położone około pół kilometra od wioski Račak, która była bazą rebeliantów z AWK¹⁹. 15 stycznia o godz. 6.30 rano serbskie

¹⁵ Human Rights Watch, *A Week of Terror in Drenica: Human Law Violations in Kosovo*, New York 1999, [online] <<http://www.hrw.org/reports/1999/kosovo>>, dostęp: 12.07.2006.

¹⁶ B. Bahador, *The CNN Effect in Action...*, s. 84.

¹⁷ Tamże, s. 85.

¹⁸ Zob. [online] <<http://www.cnn.com/WORLD/europe/9901/13/kosovo.01/index.html>>, dostęp: 12.07.2006.

¹⁹ Human Rights Watch, *Yugoslav Government War Crimes in Racak*, New York 1999, [online] <<http://www.hrw.org/press/1999/jan/yugo0129.htm>>, dostęp: 12.07.2006.

siły wymieniły ogień z partyzantami AWK, zajmującymi pozycję na wzgórzu obok miasta. Walki trwały nieprzerwanie przez kilka godzin. Wojsko jugosłowiańskie zajęło Račak, pozostając tam do godz. 16.30, po czym, na oczach międzynarodowych obserwatorów, opuściło ten rejon²⁰. Wydarzenia, które rozegrały się tamtego ranka, do dziś budzą wiele kontrowersji, a na podstawowe pytania brakuje odpowiedzi. Według relacji strony albańskiej i działaczy międzynarodowych organizacji humanitarnych, Serbowie w jednym z domów zamknęli 30 mężczyzn, a później 23 z nich wyprowadzili na pobliskie wzgórze, gdzie, według relacji mieszkańców wioski, około godz. 15.00 słychać było strzały. Następnego dnia w tym miejscu znaleziono 25 trupów²¹. Władze serbskie twierdziły natomiast, że słyszane strzały to rezultat kontynuowania walk z rebeliantami z AWK. Na dowód tego, że nie ukrywały chęci dalszej walki, zaprosiły dziennikarzy i obserwatorów międzynarodowych, by ci przypatrywali się ich działaniom²². Zaraz po opanowaniu wioski rzecznik prasowy ogłosił, że w wyniku walk zginęło 15 członków AWK²³.

Następnego dnia rano do Račaku ponownie przybyli dziennikarze i obserwatorzy, którzy na miejscu odkryli 45 martwych ciał. Dziennikarze natychmiast przeprowadzili szereg wywiadów z mieszkańcami i swoje relacje z „serbskiej masakry” uwiarygodnili obecnością samego Williama Walkera i jego dwóch zastępców, którzy nie kryli szoku na widok pozabijanych²⁴. Efekt medialny był łatwy do przewidzenia. Media zachodnie kompletnie zignorowały wyniki badań przeprowadzonych na zlecenie rządu serbskiego przez jugosłowiańskich i białoruskich ekspertów medycyny sądowej oraz na zlecenie Unii Europejskiej przez niezależnych specjalistów fińskich. Pierwsi nie potwierdzili w żaden sposób śladów masakry, a raport fiński utajniono²⁵.

Spółeczeństwo amerykańskie – w szerokim tego słowa znaczeniu, w skali masowej – o konflikcie w Kosowie, który, niestety, ma długą historię, dowiedziało się po raz pierwszy 2 marca 1998 roku. Wtedy to stacje telewizyjne CNN, ABC i CBS łącznie poświęciły temu tematowi 3 minuty i 30 sekund. Od 1 marca 1998 roku do 20 marca 1999 roku (okres 55 tygodni lub 385 dni) czterej główni potentaci telewizyjni na relacje z wydarzeń w Kosowie poświęcili łącznie 1061 minut i 50 sekund, co stanowiło 3% czasu przeznaczanego na główne wiadomości wieczorne. Łącznie na wiadomości wieczorne ABC, CBS, NBC i CNN w omawianym okresie poświęcały 150 minut dziennie, z czego na aktualne wydarzenia 105 mi-

²⁰ A.J. Bellamy, *Kosovo and International Society*, Basingstoke 2002, s. 114.

²¹ Human Rights Watch, *Yugoslav Government War Crimes...*

²² A.J. Bellamy, dz. cyt., s. 114.

²³ Zob. [online] <<http://www.cnn.com/WORLD/europe/9901/15/kosovo.02/index.html>>, dostęp: 16.07.2006.

²⁴ B. Bahador, *The CNN Effect in Action...*, s. 87.

²⁵ Szerzej zob. D. Gibas-Krzak, *Serbsko-albański konflikt o Kosowo. Uwarunkowania – przebieg – konsekwencje*, Toruń 2009, s. 190, 191.

nut, bowiem reszta czasu antenowego była wykorzystywana komercyjnie. Łatwo więc wyliczyć, że każdego dnia na sprawy konfliktu kosowskiego cztery wskazane stacje telewizyjne przeznaczały 2 minuty i 45 sekund. Sytuacja ulegała zmianie we wspomnianych przypadkach mordów (Drenica, Gornje Obrinje i Račak). Po pierwszej relacji z Drenicy przez kolejne dwa tygodnie sprawom Kosowa poświęcano dziennie 5 minut i 40 sekund, 12 minut i 30 sekund w przypadku Gornje Obrinje i 6 minut, jeśli chodziło o Račak. Dziennie zatem przez okres dwóch tygodni po trzech tych wydarzeniach poświęcano 8 minut czasu antenowego. Łącznie te trzy okresy 2-tygodniowe zajęły 10,9% ogólnego czasu antenowego, a w przypadku czterech tygodni (28 dni) poświęcono im 21,8% czasu, czyli 48% całego czasu antenowego. Innymi słowy, trzy wspomniane wydarzenia zajęły prawie połowę czasu poświęconego sprawom Kosowa.

Jakim celem służyć miała ta ogromna dysproporcja? Odpowiedź jest jedna: politycznym. Na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Paktu Północnoatlantyckiego, 17 stycznia 1999 roku, Stany Zjednoczone zażądały rozpoczęcia bombardowania Belgradu jako kary za zbrodnie w Račaku. Powtórzył się scenariusz z 13 października 1998 roku, kiedy to po raz pierwszy wydano rozkaz przygotowania lotnictwa NATO do ataku na Jugosławię.

Effekt CNN niewątpliwie przyczynił się w ogromnej mierze do postrzegania wydarzeń w Kosowie przez współczesny świat. Odegrał znaczącą rolę w działaniach dyplomatycznych podejmowanych przez polityków w stosunku do Jugosławii i Kosowa. Po wydarzeniach w Drenicy amerykańska sekretarz stanu, Madeleine Albright, dążyła do bardziej restrykcyjnej postawy wobec Serbii. Zabiegała o to zarówno w Kongresie Stanów Zjednoczonych, jak również wśród członków Paktu Sojuszu Północnoatlantyckiego na kontynencie europejskim. Jednakże w początkowym etapie nie udało się jej uzyskać poparcia żadnej ze stron. Sytuacja zmieniła się po doniesieniach z Gornje Obrinje, a punktem kulminacyjnym był Račak, kiedy to za oceanem i w Europie głośno dyskutowano o możliwości zbrojnej interwencji w Jugosławii.

W działaniach zbrojnych między siłami jugosłowiańskimi a członkami AWK, w okresie od lutego 1998 roku do marca 1999 roku, miały miejsce dwie wojny: pierwsza toczyła się fizycznie, druga, bardziej istotna dzięki *real-time* mediów, dotyczyła serc i umysłów obserwatorów postronnych. Znamienne były słowa prezydenta Billa Clintona, który 19 marca 1999 roku stwierdził, że wszyscy powinniśmy pamiętać, co stało się w Račaku, gdzie zginęli niewinni mężczyźni, kobiety i dzieci, i to nie dlatego, że zrobili coś złego, tylko z powodu tego, kim byli²⁶.

²⁶ B. Bahador, *The CNN Effect in Action...*, s. 168.

S u m m a r y

Influence of CNN effect on the perception of events in Kosovo and NATO preparations for war with Yugoslavia in 1999

The CNN effect is defined as the impact of real-time media on policy and the impact on the public opinion in democratic societies. The Kosovo case is very interesting. Between 1995 and 1998 Western media attention on events on the Balkans declined. But after the Drenica massacre on February 28 and March 1 1998, when 24 people were killed, media attention began to focus on Kosovo. The article describes how television news can have political impact and great influence on public opinion. It demonstrates CNN effect on foreign policy to be multifaceted, often having a bigger impact on some aspects of policy than the strategic.